

Latwefchu Amises.

53. gadagahjums.

No. 42.

Trefchdeenā, 16. (28.) Oktober.

1874.

Redakteera adrese: Pastor Sakranowicz, Luttringen pr. Frauenburg, Kurland. — Ekspeditijsa Beihorn l. (Reyher) grabmatu lohde Jelgawā.

Rahditajs: Wisjauņakabš sīnās. Daščadas sīnās. Kurlemes guberņas un tašs 10 aprīnka komiſijonšs wiſpabrigs kara deeneſta leetās. Pīrma aprīnka ſavulze no wiſeem Kuldiģas pabw. avr. ſkolotajem. Par bānīģas dšeebſchanas loģpſchanu. Man veeder atreebtees, eš amafſaſchu! ſaka taš Kungš. Sludinaſchanas.

Wisjauņakabš sīnās.

Pehterburgas wald. ſenata awiſeš iſſludina Wiſaugſtaku ufaſu, kaš pawehl, ka peħz teem jauneem wiſpabrigem karalīkumeem 1874. gadā pawiſam 150,000 žilweki efoht uſ karadeeneſtu ja-eeſauz. Šchā ſkaitiā eeroħkinati ari tee, kam uſ karalūgeem jadeen.

Madride. Karlīſti beidſamajā laiā no waldibneeeem ſipri tapa ſalauti. Mehģinajuſchi ari doħtees atlat pahr Ebros upi pahri, bet nau iſdeweēs. Rahdahš ka paldeewš Deewam wiſa ta Karlīſtu dumpa leeta ſahł eet beigās. Weens no wīnu augſtaleem wadoneem, Lozano wahrđā, ar 5 žiteem wiſneeeem uſ Portugales roħbeſchahm behgdams, waldibneeku roħkās kritis un ſawangohłš. R. S—z.

Kuldiģas aprīnki, kur 2 lohſeſchanas weetas buħš, tee lohſeſchanas termiņi jau ir iģģudinati, proħti. Kuldiģā ſahłš to 5. November un Šald ta pate komiſijone buħš 18. November. Kulđš eeweſiš jauneku ſkaitš ſchīni aprīnki efoht 900, bet tā dširdu, leelu leela puſe tahdu, kaš wiſadu eemeſtu labad toħp atlīkti pee peħzalaģahm ſchłirahm. Tā tad jadohma ka tē ar to pīrmo ſchłiru ween (ar tahdeem kam nau neſahđas iſruņas) gan neħluħš žauri, bet nahłš gan ari tee preekſchā, kam braħliš deeneſtā, jeb kam braħleni apakſch 18 gadeem. Dširdehš nu driħš, žil ſchim aprīnkim buħš jadohđ.

Preekſch Rihģas-Tukuma jauntaģama dšelģzeta, kaš wiſu ſcho laiſu nau ne dšihwotajš ne mireģš, ir weħł reiſ no Keiſara taš termiņſch preekſch buħweš uſſahłſchanas uſ 6 mehneſchi (no 12. September reħkinoħti) pagarinaħts. Bet deewšſin, waj taš ari ko lihđsehš. Tawehģ tad teem, kaš uſ to ohtru, aģrał mineto Lipſsumuiſchāš lihniģu preeģajahš, tašs žeribaš nebuħt nau ſuduſchāš.

Muħģu wiſuſchchliģa Keiſarene Englantē ar leelu goħdibu ſagaģdita un uſnēmta. Wiņas augſtai meitai deħlinſch jau pušdeenu aģrał bij peedģimiš, ne la Keiſarene tur nonahģa. Pawadoru un ſulainu ſkaitš, kaš lihđš ar Keiſareni reiſo, efoht 96.

Riſchni-Nowgorodā jau 7. Oktober ſiprš ſahłš uſnahģiš un ir jau labi beeģš ſneegš ſakritis. Rā leekahš ſahł nahł pilneem ſohleem no riħta puſehm ſchurģ uſ muħģejahm.

Katrinoflawas gubernā weenā aprīnki, kur ſahđi 25 tuhſtoģchi ſchihdu dšihwo, rekruſchu rullđš preeģimeħts, ka tur nau ne weena paſcha ſchibda, kaš lohſeſchanas weģumā ſtahweitu. Augſtaģas teeģas to leetu negribeģa tiģeht, un rauga tagad uſ to ſmalģako paģal meħleħt, waj taš tā war buħt.

Japanas juħrmalē ir nupat nolērtš weens miſģu weħģiš, kaš gan wiſai ſawai ſuģai der iħģi par goħdu; jo kad ſchis weħģiš, ſawas ſchłehreš iſplaħtoħt, tad platumš ſneedsoħt uſ 10 peħđas. Šcho weħģi wed tagad uſ Berlines muſeģu. S.

Daščadas sīnās.

No eekſchemeħm.

Dohbelē 28.—30. September bij pīrma ſemkohpiģas auģlu, eeroħtſchu un darbu iſſtahđe jeb iſrahđiſchana. Geſahłunš arween un wiſeem iraid maſš. Tad ari newaram briħniteeš, ka ſchi iſſtahđe bijuſi maſa, proħti kad wīnu lihđſinajam tahm iſſtahđehm tahđas ſemēs, kur ta leeta ir eeraſta. Bet kad to taba peemīnam, ka ta leeta pee mums it nebuħt nau eeraſta, bet pawiſam jauna un ſweģcha, un ka daudš ſemkohpiģi it nebuħt weħł neſin un nenoproħt, kahđš labums no tahđahm iſſtahđehm iſģelahš, tad wareſim ar to ſawu eeſahłumu ar meeru buħt.

Karlſteina jaunā nule uſbuhwetā namā žitaš iſtabaš un wiſš ehreģiģš biģa iħreħts no Dohbeles ſemkohpiģu beedriģaš un jauki wiſš biģa iſpuſchkoħts ar karogeem, ar ſalumeem un puħehm. Rahđi 75 ſemkohpiģi, leeli un maſi, muiſchneeki un ſaimneeki u. t. pr. bij atģubģitjuſchi warbuħt kahđus 200 nummuruš, ja ne wairak, kahđi 900—1000 žilweki pa tahm trim deenahm nahģa apluħkoħt. Rahđi teģjami lauka waj dahģa auģli, kahđi eeroħtſchi waj darbi biģa redģami, to nomanihš no tahm goħda maſģahm, ko tee preekſchneeki iſdalijuſchi par goħdu un par uſſģubinaſchānu.

Pīrmo goħda maſģu (ģudraba medatu) dabujuģchi: Grūnberg l. Šihpeleš muiſchā par waģaraš kweeģcheem; Šinteniš l. Weģ-Sahťe par rudģeem; Schulģ l. Žhłē par Turku kweeģcheem (Maģi); Brenner l. Dohbelē par ahboģeem un bumbeeģehm; Bōtſchke l. Dohbeles ſudmalāš par gruhģahm un kartupeģu milteem un putraimeem; Greete Burķewiģ, deeneſtmeita Dohbelē, par kaħrģtu un weħrģtu willu, Ģansberg ka-leģš Baulģā par arģleem; Blumberģ l. Jelģawā par ſuģamu maſģinu.

Ohtru goħda maſģu (wara medalu) dabujuģchi: Ģanke l. Žiroħlē par rudģeem; Dauģatu ſaimneekš par rudģeem; v. Klopmann baronš Wirkuģmuiſchā par (plikeem) meeģcheem; Baeber l. Aurumuiſchā par (ģarkaneem roħģhu) kartupeģeem; Ehrmu ſaimneekš par auģahm; Tuģch meģģaģuģģ Bliħdenē par daščadeem maģeem meģģa koģģineem, ko no ſehģlaš biģa iſaudģinajģi; v. Lōwenthal l. par ahboģeem un puħehm; Nicolai l. Jelģawā par ſkunģģiģahm iſtabu grihđahm (diſģlera darbu).

Treģģu goħda maſģu (uſteikģchānāš rakģtu) dabujuģchi: v. Lōwenthal l. Leel-Abģulģnē par auģahm; Meģģohpluģu ſaimneekš par meeģcheem; Žihruģu ſaimneekš par kweeģcheem; v. Nettelhorſt baronš Šģlaģunā par Ģlorentīnu ſirģeem; v. Klopmann baronš Wirkuģmuiſchā par dšelteneem Pruhģhu ſirģeem; Weikert ſwanģš Dohbelē par beeteħm; Thomſon l.

Rihgā par kartupeleem; Pötschke l. Dohbeles sudmalās par kartupeleem; Kufschu Stalberga fainneeze par lohpu rahzeeneem; Degainu fainneeks par lohpu rahzeeneem; J. Davidowšky l. Dohbelē par kanariju fehllu; Gahtgens l. Naudišchōs par rudsu kuhli; Tusch meschafungs Blihdenē par jauneem meschafokheem; v. Frank barons Dunduru muiščā par Wahzemes reeksteem (Wallnüsse), ko patš isaudsinajis; v. Klopmann barons Wirkusmuiščā par bumbleerehm; Koenig freilene Augenburgā par pukukahposteem; Bielenstein mahz. par sawoiju kahposteem; Thomfon l. Rihgā par skunstigeem mehfleem is pašča fabrika; v. Haaren barons Memelhof par smalku šehsklinu; Jannis Bihladšis Augenburgā par zepurehm no ausu salmeem; Gahtgens l. Naudišchōs par semes malku; weena kalpa ņeewa Glebawā Leišchōs par audeklu.

Ja kahds prasitu, kapehz wairaf semkohpju, wairaf fainneeku nau peewedufchi ko no ņaweem augleem jeb no ņaweem darbeem, tad ja-atbild: dašchi wehl nešin, ka pee tahdahm isstahdehm weens ohtru pamahza un pašlubina un kattram ari peenahkahs ir zitu pamahziht, ir no zita mahzitees. Tad wiša tauta un seme uffels un ees us preekšču. Gan zitam ari wehl zita gudriba jeb mukliba. Prohti esmu dšudejis, ka zits fainneeks ņaka, wišč naka laba tur ne-Israhdišchōht, jo zaur tam tik ta neclame ween winam notišchōht, ka kungs arenti zelschōht augstaki. Tahda waloda nau weenam, bet daudseem. Prohti wini kufodami, šehslodamees, waimanadami, ņewi par tukščineekeem un nabageem istaišidamees zere pee weeglakas arentes palikt waj kluht. Waj tas tā waretu buht? Man rahdahs, ka gudri kungi muščam arentes nešpreedihš ne pehz fainneeka waimanahm, ne pehz kahda fainneeka lepoščanahs, bet arween pehz semes leeluma un wehrtibas, waj nu fainneeks waimana, waj newaimana. Un gudri kungi arween redsehs un sinahs, ka fainneekam aug. Un man rahdahs, ka fainneeks loi ari ņawu naudas kuli waretu preekšč kunga waj taušču azihm pašleht, tad takšču us nekahdu mohdi ne-Israhdisees ņawu druwu pašleht. Esmu gan peedšihwojis, ka bagats fainneeks gahjis ar ņaplihsušcheem ņawahrkeem, lai Israhditoš par nabagu, bet to wehl ne-esmu peedšihwojis, ka sliktu labibu kahds buhtu audsinajis, lai Israhditoš par nabagu.

Tad es špreesču, ta šlehpščanahs un pamafinaščanahs ir tikpat mukliga un pawelti, ka ta isleeliščanahs un islepoščanahs. Un tahs semkohpju isstahdes iraid ne preekšč islepoščanahs, bet preekšč pamahziščanahs un usklubinaščanahs. Un it no širds jaņaka paldees Dohbeles semkohpju beedribai, ka raudsijuš ar to leetu Kursemē pirmahs pehdas braukt. Warbuht, ka ziti brauks pašak. A. B.

Wisapahriga kara deenesta leetas. 1) Ja kahdā familijā atrohdahs tahds jauneklīs, kas stahw lohseščanas wezumā, bet no dauds gadeem jau nau sinams, kur wišč mahjo, tad buhs to leetu tā nemt: ja tas familijas lohzeklīs jau 3 gadus ir kā pašudis apleezinahts, tad wišč netohp wairš pee familijas darba špehjneeku lohzeekleem šlaitihts. Kamehr nau 3 gadi aistezejuschē jeb nau zitas šklaidras sinas par pašuduschō peenestas, wišč ir jarahta lohšču rukkōs. Wisus 3 gadus tee suduschē zaur awišču jamelle, ar to peedraudeschānu, ka ja nemeldefees, tiks ņakerti bes lohseščanas nedohiti. — 2) No deenestā stahwofcheem tas nahkofchais brahlīs tohp atliktš pee atswabinateem no 3. šķiras ari tad, kad deenestā stahwofchais ir us biketi atlaihts ar ņalu biketi, bet ja ir atlaihts ar dšeltenu waj ņarkānu biketi, tad

wišč neņahw wairš frontes škaitā un tā tad ari wina brahšam nau nekahda atswabinaščana. — Us ministerijas pawehli ta lohseščanas weeta no Ruzawas ir pahzelta us Leepaju, no Embohtes us Aisputi, no Škrudelinas us Grihwas meestu, no Piltenes us Wentšpili; Jaunjelgawas apriaki buhs tik 2 lohš. weetas: Jaunjelgawā un Zehlabstātē.

Us Wentšpili ir atsuhtita preekšč kugineeku glahbščanas is juhras breefmahm jauna dahrga glahbščanas laiwa, ko Pehterburgas galwas beedriba Londonē likuši taisiht. Tā tad nu ta glahbščanas eerikte Wentšpili, kur no kaufmanu pušes jau preekšč 2 gadeem rakišču aparatu eegahdaja, tohp jo pilniga. Šcho jauno laiwa Wentšpilneeki ir eemijuschē pret maņaku dšellaiwu, ko suhtihš us Steinortu. Glahbščanas staziones tohp eeriktetas Uščawā, Šilšbergā, Liserubahkā un Mas-Gipkōs; lai Deems dohd, ka garwisu Kursemes juhrmali tahdas šwehtigas eeriktēs atraštōhs, bet ari to kuhdšam, lai jel Kursemes eedšihwotaji, apzeredami tahs leelas breefmas, kahdās nabaga kugineeki daudšlahrt kriht, no mihleštibas pašneedi ņawas artawas us to, ka šchahdas glahbščanas eeriktēs war tapt ušturetas. Dahwanas lai eesuhta teescham pee juhras glahbeju komitejas Leepajā.

Wissemē lihds 1. Mai 1874. g. bij par dšimtu pahrdohšas semneeku mahjas, kōhpā 200,243 dahlderī par 30,379,444 rubl. Tā tad no pahrdohdamas semneeku semes bij jau pahrdohšas wairaf kā trešča daka (37 procentes). Tē ari wehl nau klahht rehlinatas wišas tahs mahjas, kuru pirščana wehl nau koroboreeta.

Is Rihgas pilšehta rehlinumeem par iņgabj. gadu redšam, ka daugawas plohta tilts dehl jauna dšelšjela tilta ir gandriht 10 tuhšt. rublu maņak nešs, kā aišpehn, prohti tik 24¹/₂ tuhšt. r. Sunu galwasnauda ir eenejuš 5 reiš tik dauds kā aišpehn, prohti 2689 rbl. 75 kap. Us rahtšmuiščahm 14 mahjas ir par dšimtahm pahrdohšas (6 no Salaspilš, 3 no Limbašcheem, 3 no Wittenes, 1 no Dreilina muiščas un 1 no Spreestina muiščas). Zaur zaurim tika par dahlderī maņsahts 129 rbl. 13¹/₃ kap., jeb par puhra weetu 15 rbl. 79¹/₃ kap. Diwi fainneeki ismaņsaja wišas mahjas, treščais puš, ziti pirka us maņako eemaņku. Rahtšmuiščas pilšehtam eenešufčas 130 tuhšt. rubl.

Igaunu seme gan ar mahju pahrdohščānu par dšimtahm ir Wissemē un Kursemē šipri pašak palikuši, bet kā redšams, tad tagad ari eekšč šchihš leetas šipri dšenahs us preekšču. Ta leeta tur tika ari zaur to aiškaweta, ka tur grubtaki nahkahs tahs zeemōs ņabahstahs mahjas par ihpaščahm ar ņawahm rohbeščahm isdaliht. Igaunu semē škaita 16,400 mahju un no tahm ir 1210 pahrdohšas, bes tam wehl kahdi 200 maņaki platišchi. Augošču pagastu turibu ari no tam war nojehgt, ka nowadu magastinas ir labi pilditas, tur gul labibā kahds milions un 300 tuhšt. rublu, bes tam atrohdahs šklaidrā naudā nowadu mantibas 338 tuhšt. rubl. Un wiša šchi manta ir wišwairaf beidšamajōs 4—5 gadōs ņakrahta. Tur tatsču jaleezina, ka Igaunu tauta ir dšinusees, ir prahtigi un taupigi dšihwojuš un kad tā ees us preekšču, tad wajjaga mahju pirzeju škaitam driht šipri augt un tas dohs atkal wišai Igaunu semē jo špehzigu pamatu preekšč tahlakas ušplaukščanas.

„Mahj. weef.“ atkal stahsta par pahri notikumeem, kur pagasta wezakee Wissemē (Zehsu pušē) šipri ruhpedamees, ka waretu netiklo pušču naktšstaiģaleschānu us meitahm isdel-

deht, ir par to gahdajufchi, ka peekertee pahrgalmji bahrgi tohp fohditi. Ta laba preekschihme derehs gan ari dascham pagasta wezafajam zitäs pufes.

— Justizministerra lungs esohht walstsrachtei to leetu preekschâ lizis, waj newaretu ihpafchu likumu ar sawahm strahpehm isdoht pret peedferschanas grehku.

— Tai jaunaja luteru basniza Pehterburga mahzitajs Masing f. tura ik festdeenas deewakalposchanu kreewu waloda, ari laba teefa kreewu ortodokfas tijibas lauschu tur mehdsiht eet klausitees.

No **Samaras** raksta, ka tur gohds Deewam tagad eet atkal augsti ar labibas andeli; Septempera beigas Samaras pilsehta ikdeenas uswedufchi pa 10 tuhst. wesumu ar kweefcheem un rudseem; rudsi maksaja 40 kap. par pudu un kweefchi 60 kap. Redetas atpakat jau 25 struhgas nobrauzja us Ribinskfu un lahde atkal 45 ar labibu. S.

No **Tobolskas** gubernas, Siberija, mums kahds sino, ka tur jau ohtrais gads, kamehr druwu sehjumi nabadstigi isdewufchees un zaur tam rohlpelnisheem wifas pelnas stipri faplastufchas. Stipris wihrs tur pelnoht par deenu tikai 15 kap. Ne nu, waj tur wihrs, kam seewa un behrni, war fewi un fawejus ufelpiht un kur tad wehl apgehrts un dsihwes meetina?! Chr. —w—

No ahsemehm.

Wahzsemê, ka waldischanu sinas israhda, ar lauku augkeem schogad stahw zaur zaurim ta: Kweefchi ir ihsti teizami isdewufchees, rudsi wideji, meefchi un ausas Seemel-Wahzsemê ta, ka buhs japehrk flabt, deenwidds drufzin labaki, kartupeli seemefa datas labi, us deenwideem wahji, apini pawisam flikti.

Berlinê schinis deenas eenahf kahda lepnâ bohde smalki gehrbta freilene un wifadas prezes apskatijusi taifahs jau no bohdes isect. Te us reis is winas kleites kules atskan flana marscha no kahdas spehldohses. Kaufmanis pamet azis us weenu plauktu un reds, ka tur weena no wina spehldohsehm truhst. Nu luhds freileniti, lai tik laba ir un parahda sawu dohsiti, waj ta nesinahs ko pastahstih no pasudufchahs mahsinas, un atrohd sawu paschu dohsi freilenes kschina. Saaglone, gribedama sawu mantas gabalu kulê eeruhmeht, bij peeflahrussees pee federes un noslehpumam bij janahf gaisina.

Berlinê wehl arweenu darbojahs gar grafa Arnima leetu; grafs fehsh zeetumâ un tohp us to zeetako apwaktehts, un wif par to, ka neisdohd no sawas sinas daschus rakstus, kam wajagoht stahweht krohna flapjds pee attehm. Grafs turpretim atfauzahs us tam, ka schee raksti esohht wina mantiba; tahs esohht privat-grahmata, ko Bismarkis til pee wina rakstijis, tur starpâ esohht daschas, kurâs Bismarkis sawas dusmas pret winu isgahsis un tahs tam warohht reis dereht par leezibu. Bismarkam ir ari saws pulks pretineeku, wifa pahwestneeku partija un wehl ziti, tee nu nenogaida teefas spreedumu par Arnimu, bet brehz par Bismarka warmahzibu, ka tas sawu waru isleetajohht atreebdamees pee ta, kas winam daschâs weetas preti runajis.

No **Reinupes** pufes raksta, ka tur schogad kartupeli tik labi isdewufchees, ka tahdu gadu eefsch beidsamajeem 30 gadeem nau peedshwojufchi; ihpafchi dauds ir isdewufchi tee farkanee kartupeli. — Ministeras pilsehta kahda dahria ir 2 kartupelu krubmi isaugufchi 7 pehdas un 1¹/₂ zollu augstumâ, apafschâ bijufchi 140 kartupeli un gandrihs wif no 1¹/₂—2³/₄ zollu leeli. Te mums japeemin, ka schinis deenas bij

Rihgâ pee skunstdahrsneeka Goeggingera f. 3 wina dahria augufchi kartupeli redjami, weens swehra 1¹/₄ mahz., ohtrs 1 mahz. un 20 lohtes un treschais 2 mahz. un 28 lohtes.

No **Parises** 4 gaisa zelotaji bij atkal ar gaisa fugi braufufchi isjeeretees; starp scheem 4 bij ari weens jauns pahritis, kas nupat bij apprezejufchees un sawas laimes pirmahs deeninas gaisa uslahpufchi klusu pawadija; jauna feewina wihrum blakam sehdedama bijufi tik drohscha, ka neweenu reisiti nau eeblahwufchees. Gaisa fugis isbrauzis wafara no Parises un ohtra rihâ nolaides semê Belgija. Kugineeki ihpafchi raufdijufchi eewehroht tahs daschadas wehja straumes gaisa. Lohti krahshns briedis bijis tas, kur fautite lehkus un tee purpuru stari wifus mahkufichus gaisa apfeltijufchi.

Dahnu swejneekem eefsch Kategat jubras datas fikku sweija scho ruden ir lohti isdewufchees. Linsâ ir eetaijufchi jaunu eerikti, ka ahtri war schahweht un schliht, un ta jau tagad leelus lahdius suhta us Wahzsemi.

Deenwidus-Italija ir atkal pahdrohschee rasbaineeki stipri kahjas; ihpafchi tikla us tam, ka war kahdu bagatu lungu dabuht nosagt; tahdu selta gailiti tad nelaisch wata un peeprasa leelas naudas summas, ja tas grib ispirktees. Wif eedshwotaji zeefsch behdas zaur tahdu nedrohschibu, bet tomehr mas ir to, kas grib polizejai palihdigi buht, jo bihstahs, ka raibaineeki waretu pee usrahditajeem atreebtees. Nupat bij weenu pahwesta kambarkungu nosagufchi un peeprahja atkal leelu ispirkschanas naudu, bet schoreis teefahm isdewees wainigohs fakert un apzeetinato lungu tapat wata atraisih.

Spanijas waldischana ir pee Frantschu ministerra atlaidusi grahmatu, kurâ fuhdsahs, ka wehl arweenu pahr Franzijas rohbeschu tophoht dauds kara materiala eewests preeksch Karlisteem; griboht pateefi tizeht, ka Franzija sinadama to ne-ataujohht, bet waj nu truhksoht zeetakas peeteikschanas, jeb tee Frantschu gubernatori gar rohbeschu ne-esohht deesgan nomohda, bet tahda nu jau sen noleegta neuhfchana ka noteekohht, ta noteekohht. Befeli Karlistu pulki staigajohht senaku Frantschu saldatu mundeerds, ir knohpes ne-esohht pahrmih-tas, kur tad tahs buhtohht zitur zehluschahs, ka no Franzijas. Raksts ir gan wifadi smalks, bet netruhst ari afuma, ta ka zitas Frantschu awises jau stipri sah ruhgt, ka Franzija newarohht atkaut, kad Spanijas walstite tahdu walodu bruhke, bet Frantschu ministers sinahs it labi, ka ir tahdus wahrdus pelnijis, tas nu ranga wifadi grohsitees un teiz sawejeem, ka wif tas raksts ne-esohht nemas fuhdseschanahs, bet tik atbilda, kahdu winsch pats esohht isluhdsees, lai waretu to leetu flaidraiki nowehroht. S.

Kursemes gubernas un tahs 10 aprinka komisiones wispahriga kara deenefta leetas.

Kursemes gubernas komisione. Presidentis: Kursemes gubernators. Lohzelli: Kursemes muishneeku wezafais grafs Keyserling, gubernas kara waldneeks, no waldischanas teefas stahterahts von Kelczewsky, gubernas profuteers, aprinka marschals barons von Grotthuss.

I. Jelgawas aprinka komisione. Presidentis: Dohbeles aprinka marschals barons v. Firds. Lohzelli: Jelgawas gubernas batatona komandeeris palkawneeks Dworschigki, Dohbeles pilskungs barons v. Medem, Dohbeles aprinka teefas afefors grafs Keyserling, pagasta wezafais J. Aufman.

II. Bauskas aprinka komisione. Presidents: Bauskas aprinka marschals barons v. Klopmann. Lohzelli: aprinka komandu waldneeks kapteins Djakonow, Bauskas pilskungs barons v. Kleist, Bauskas aprinka teefas afefors barons von Kleist, Bauskas aprinka teefas peefehdetajs Andreas Gudsche.

III. Tufuma aprinka komisione. Presidents: Tufuma aprinka marschals baron v. d. Recke. Lohzelli: aprinka komandu waldneeks Kossikow, Tufuma pilskungs barons von Dusterloh, Tufuma aprinka teefas meera teefnesis barons v. d. Recke, pag. wez. Carl Rende.

IV. Talsu aprinka komisione. Presidents: Talsu aprinka marschals barons von Gahn. Lohzelli: kapteins Schtscherbakowitsch, Talsu pilskungs barons v. Simolin, Talsu aprinka teefas meera teefnesis barons v. Fock, pagasta wezalais Carl Meyer.

V. Kuldigas aprinka komisione. Presidents: Kuldigas aprinka marschals baron v. d. Osten-Sacken. Lohzelli: aprinka komandu waldneeks kapteins Solotarew, Kuldigas pilskungs barons v. d. Brüggem, Kuldigas aprinka teefas meera teefnesis barons v. Gahn, Kuldigas apr. teefas peefehdetajs Jacob Kalning.

VI. Wentspils aprinka komisione. Presidents: Wentspils aprinka marschals barons v. Grotthufs. Lohzelli: aprinka komandu waldneeks kapteins Amenda, Wentspils pilskungs barons v. Mirbach, Wentspils aprinka teefas afefors barons v. Buchholz, pagasta wezalais Dampel Janne Kroul.

VII. Nisputes aprinka komisione. Presidents: Nisputes aprinka marschals barons v. Bistram. Lohzelli: aprinka komandu waldneeks kapteins Willen, Nisputes pilskungs barons v. d. Osten-Sacken, Nisputes aprinka teefas afefors barons v. Ranne, pagasta wezalais Ernst Inke.

VIII. Grohbinas aprinka komisione. Presidents: Grohbinas aprinka marschals barons v. Grotthufs. Lohzelli: LEEPajas aprinka komandu waldneeks majors Juet, Grohbinas pilskungs barons v. d. Hoven, Grohbinas aprinka teefas afefors barons v. Vietinghoff, pagasta wezalais Martin Salleneek.

IX. Jaunjelgawas aprinka komisione. Presidents: Jaunjelgawas aprinka marschals Anton v. Komarowsky. Lohzelli: majors Etulin, Jaunjelgawas pilskungs barons v. Stempel, Jaunjelgawas aprinka teefas meera teefnesis barons von Behr, Wallesmuischas fainneeks Martin Salleneek.

X. Ilukstes aprinka komisione. Presidents: Ilukstes aprinka marschals barons v. Engelhardt. Lohzelli: aprinka komandu waldneeks kapteins Poljakow, Ilukstes pilskungs v. Lysander, Ilukstes aprinka teefas aprinka teefnesis barons von Stromberg, pagasta wezalais Johann Reinsen.

Pirma aprinka sapulze no wiseem Kuldigas prahw. apr. skohlotajcem.

(Beigums.)

Ohtra rihta 26. September konferenzes beedri sapulzejahs ofkal sinama weeta pulksten 9. no rihta pee tablakeem darbeem. Kad Wahnes zeen. mahzitajs Beettiger k. konferenzes preeksch-ueeka weeta rihta luhgschanu bij noturejis un konferenzes rakstu wedejis par wakarejahm rnahm pahrskatu preekscha lasijis un peenahkscho weesu wahrduš peefihmejis, gahja at-

kal pee darba. Ta zetorta leeta, ko preekscha nehma bij: Par skohlās disziplinu. Par to runaja Nisupes skohlotajs Lehmann k. un no wijahm pufehm to leetu apluhkodams rahdija, ka skohlās disziplina isang no tahs nihlestibas un waras, kahda wezafam ir Deewa dohta pret famu behrnu un kahdu wezaka weeta buhs tureht ari tam skohlotajam. Schini raksta bij wise til jauki un gaischi salikts, ka ne-atlika daudf wairs ko par to runah. Un kad nu wehl par scho paschu leetu pahri ussihmejumi is kahda laikraksta bij preekscha lasiti, tad gahja tahlak un klausijahs us to peekto preekscha liktu farakstu: Kahds wahrds par pagasta waldibu isturefchanohs pret skohlu un skohlmeisteri, no Kurlmahles skohlotaja Heilsberg k., furā tika norahdihts, zil lohti pagasta waldibas spehj peepalihdseht pee skohlās darba paweifschanahs jeb ari winu aiskaweht. Sesta leeta bij: Par behrnu pa-ehdinafchanu skohlās mahjās no Wahnes skohlotaja Simonson k. Schis raksts us to gaischako peerahdija, kapehj wisahm skohlām us to ir jaruhpejahs, ka war behrnu pa-ehdischanu skohlā paschā panahkt un zil leels labums tur atlez neween teem skohlās behrneem. bet ari teem, kam jagahda par to ehdeenu, ko behrnam lihds doht, tā ka jabrihnahs, ka wehl mums til mas to pagastu, fur pagasta waldibas scho labumu jau preeksch faweeem nowadeem isgahdajuschas. Zerams, ka schis raksts daudseem tahs azis atwehrs. Septita leeta bij: Teaters un skohla, jeb waj skohlotajeem kriht dalibu nemt pee teatera israhdischanahm skohlās namōs? no Saldus skohlotaja Redlich k. Raksts nehmahs israhdiht, ka teateri zehluschees, kahda weeta tee stahwejuschi pee fenatnes mahzitajahm tautahm un gahja tad wehsturigi zauri lihds pat jaunajcem laikeem, ari muhsu latw. teaterus apjpreedams. Pee schis leetas tahlakas apjpreeschanas nehma daudsi leelu dalibu un tahs daschadas dohmas fanahza us to lohpa, ka smalku teateru preekt peeder attihstital tautai un ir kulturās auglis; lai teateri war dereht pee tahlakas kauschu attihstifchanas, tad pee tam ir wajadfigi smalki us to skohloti akteeri ar smalku teatera eerikti un jauki, wese-liku baribu sneegdami teatera raksti; fur tas wise truhkt, tur teateri pelna, ja daudf, tad laika kawekta wahrdu, bet pee attihstifchanahs tee nespehj lihdsseht; us muhsu tautas skohlām luhkojoht jafaka, lai skohlmeisters famus skohlās behrnus us teateru spehleschanahm nekomandeere; skohlmeisteram tas nekriht, pee teaterem pascheem par akteeri eet; skohlās namus, kas ir swehtiti par klusu Deewa dabrsinu preeksch behrneem, buhs no tam pasargah, ka tee nepaleek par weefibu un trohkschnu weetahm, fur laika kaweklus un lustes pehrkās un pahrdohdahs; kamehr weena draudses lohzeeku dala pee tam peedausahs, tamehr buhs skohlās namam us to palikt, us ko ir swehtihst. Astotais faraksts, ko preekschā zehla, bij no Lutrinu skohlotaja Schwanberg k.: Bahrkats par skohlotaju konferentschu lihdschinigo zetu Kurjemē. Schis raksts ihsumā fonehma lohpa, ka ar wisu skohlās buhschanu lihds schim Kursemē gabjis, no kurenes tai fekmes raduschahs, ar kahdeem kawekleem bijis un pa dala wehl ir jazihnahs, un tā is schis skohlās dsihwes paschas sohliiti pa sohlicham tahs dohmas isplaukuschas, kas tohs skohlotajus jo dsihwi fahstijuschas pee ruhpiigem skohlu wadoneem un dsihwi atkal fahstijuschas weena lohpa tohs, kas weena darba beedri un amata brakti. Israhdijis to wehrtibu un daschadu swehtibu, ko lihdschinigahs fabeedribas no pat wisumafajahm lihds tai tagadejai pirmai fahrtigai aprinka sapulzei jau nesu-

fchas, pašlubinaja brabkus ar gaischahm azihm, pašemigeem prahteem un tizibas pilnahm širdihm us preekschu zenstees, lai tahs azis, kas atskatā smelahs zeribu pazilatees us nahkofcheem sohkeem, war reis atkal preezigā pabrflatā jaunus preekus smeltees paraugleem skohlās, par augleem pee pašcheem skholotajeem. Raksts bij til apdohmigi un jauki isliktis, ka wifceem gaušcham patika un bij ihsti jauks gala wahrds, ar ko konferenzenes darbu šchoreis nobeidia. Kad nu wehl Wahnes zeen, mahzitajs Boetiger k. ar dascheem wahrdeem bij skholotajeem pee širds lizis, weenumehr pee sawa amata darba patureht azis, ka behrni ir preeksch wifas sawas dšhwes mahzami un newis til us kaut kahdu pabrklaušichanas deenu — scho leetu til ihsumā dabuja aishnemt un nespēja no wifahm pusehm apluhloht — tad nu zeen, prahwesta lungs ar pee širds eijofcheem wahrdeem šapulzi flehdia. Rodseedaja to dseefmu: „Swehti Kungs un fargi“ un tika ar Ahrona swehtichanas wahrdeem atlaisti. Wifū širsniga wehleschanahs šchirotees bij: kaut jel Deews mums atkal nahkofchā gadā dohtu wifceem špirgteem un wefeleem tahdu pašchu „Kuldigas prahw. apr. skholotaju konferenzi peedšhwot!“

War basnizās dseedaschanas kohpichanu.

Muhju mihlā Kursēmē jau no wezu wezeem laikeem dseedaschana leelā gahdā šahweja, dseedaja wifū, wezi un jauni, un it ihpašchi Lihgo swehtkōs dseefmas wifās malās atskaneja. Nahza žitadi laiki un lihds ar teem ari tautas behrneem daschadi klahjāhs, bet tomehr dseefmas un dseedaschanas lūsti teem nekās newareja nemt. Ir wehl šchini briedi, tautas mutē šubras šehru dseefmas, kā ori atninas no wezeem labakeem laikeem atrohdeahs, kaut gan tahs pamastinahm juhd. — Preeksch reformazijas laikeem tee atnahzeji gan mas jeb it neko nebuhs darijuschi Latwjus us kahdu augstaku šahwotli želt, bet ar reformaziju šahkabs žiti laiki. It ihpašchi Gotthard Kettleram nahkrohs, ka Latwji tam muhschigu peeminu žel, jo šchis bija pirmais, kursch semneekus atkal par pilniģeem žilwekeem uskatiņa. Winam Latwju gariga un laiziga labklahschana pee širds gahja. Wifsch bija Latwju pirmais labdaris, jo zaur wina gabdaschānu un pawehleschānu tika Kursēmē basnizās buhwetas un lihds ar basnizahm nahza mahzitaji un šchee nu gan buhs pirmee bijuschi, kuri Latwjeem lihds ar swehtu tizibu ari kristigu dseefmu dseedaschānu mahzija. Tais laikōs mahziti un dedšigi garineeki bija reti. Ari grubta leeta bij dšilaku mahzibu smeltees. Augstskohlas bij tahkā Wahzsemē un šchis bija gruhiti šajneedamas, tadeht gluschi wahji gahja ar dedšigo Kettlera wehleschanohs us preekschu. Wina muhsch pagabja, pirms wina eesahktais darbs redsamus angus buhtu nešis. Waldneeki pehz wina wairs nedarbojāhs til dauds ar tizibas leetahm, bet wina weenteis usahktais darbs jau bija eesahknojees un šahka pamastinahm augt un šelt. Teologi nahza no Wahzsemes, un žiti gahja us tureeni teologiju studeereht. Schurp atnahkufchi šchee nehmahs (fewim) Kesterus ismahziht un ka nu mahzitajs Kesteri dseedahht eemahzija, jeb riktigaki, kā Kesteris mahzitaja dseefmas uskehra, tā tad atkal draudses no wina ismahzijs. Tais laikōs Wahzsemē katrā pilsehtā garizās dseefmas us šawejadoem meldineem dseedaja. Kad nu mahzitaji ne it wifū weenā augstskohlā studeereja, tad ari katris dseefmas pehz sawas augstskohlas meldineem eemahzijāhs un tā tad ta dauds-

lahrtiga jukšchana muhsju draudses zehlfusees un wehl šchim briedscham pašahw. Dauds basnizās nu gan dseed pehz jaunajeem, jeb tā nosaukteem Punschela meldineem, bet kā? Reti kur dseed, bet gandrihs wifur kleeds un blauij — un tā dseed wifus, tiklab wezus, kā jaunus meldinūs. Bet ko tad lai nu darām, ka draudse šahwu eerasto škalo dseedaschānu atstahtu un eesahktu ar škaidru balsi un riktigu mehru dseedahht? Trijeem waijag žeeiti kohpā tureht un šchee ir: skohlmeisters, mahzitajs un ehrgelneeks jeb Kesteris. Kad šchee trihs kohpā turehs, tad pateesi pehz mas gadeem dauds labaki ar dseedaschānu muhsju Kursemes basnizās ees. — Skohlmeisteram pirma un wifū štipraka grunte jaleek. Behrneem tulihht no pašcha eesahkuma škala kleeģschana pawifam ja-aishleeds. Lai dseed ar pilnu balsi, bet ne zaur nahšihm jeb zaur sohbeem un arweenu pee lehnakās dseedaschanas jaradina. Štipri us tam jaškatahs, ka gahwu ne-eewell kruhtis un lai mute pee dseedaschānas ir labi plati atwehrtā, turkšahht waijag usmanigi klaušitees, ka palehna dseedaschāna nau ar waru apšpeesta štipra. Wifūlabaki darihs, kad pirmajās stundās pa weenam waj diwi benkeem kahdas silbes p. pr. la la la eeksch tohnu kahpschteem un lausteem akordeem liks dseedahht un tad, kad škala dseedaschāna rimusees, korakus nemt. Papreekschu janem dur tohnu wihses, kuras dauds nemoduleere un meldina nekahdōs leelōs kahpschdōs ne-eet. Šafargahs ir no tahdeem meldineem, kurōs trihs un wairak reisas weenu un to pašchu tohni dseed. *) Nemahzitom dseedatajam ir gruhiti tahdas weetas dseedahht un arweenu buhs masa lihgošchana manama. Kad weeglakee meldini drohschi teek dseedati, tad lai gruhitakōhs „dur“ un „moll“ meldinūs nem. Pehz manahm dohmahm waijadsetu behrneem pee eeswehtichānas lihds ar katkšimi, lašichānu un bihbeles šahsteem ari daschas dseefmas riktigi dseedahht mahzeht.

Dhtrai lihdseschānai waijag nahkt no mahzitajeem. Ko lihds weena dseedataja riktiga dseedahht mahzeschāna, kad desmit žiti to pahrbkaij? Tadeht nebuhs deegān, kad mahzitajs no kanzeles us lehnaku dseedaschānu usnudinhāhs, bet daschu labu reisi buhs dseefmas widū pee šiktas dseedaschanas blahweji ja-apklusina. Daschi gan teiks, ka tahda dseefmas apturešchāna, pilnā dseedaschānā, buhs deewakalposchānas jaukschāna, bet waj ta nau wehl leelaka deewakalposchānas jaukschāna, kad ehrgeles spēhle sawu meldinu un draudse well atkal sawu dseefmu? — Es šinu weenu leelu kirspehles basnizu, kur jau no astoneem gadeem pehz Punschela dseed. Draudsei bij toreis tas pats eeradums, kā wifur Kursēmē, prohti lohti škati dseedahht, bet tagad tur dseed lohti šmuki. Tur mahzitajs, kad draudse šiktā dseedaja, isnahza basnizā un dseedaja draudsei lihds. Bes kahdas teikschānas aplahrtēji palika rahmi un drihs wifa kleeģschāna oplusa. Wifū lehni lihds dseedaja us mahzitaja balsi usklusidami, lai gan tee wistumakee tikai škaidri mahzitaja balsi wareja šadsirdeht, bet nu zaur lehnaku dseedaschānu wareja no ehrgelchm škaidri dseedataja balsi ar lihdschateem dširdeht. — Kad nu Deews ikweenu mahzitaju nau ar labu balsi apdahwinajis, tad jau žits gan nekās ne-atliks, ka pee šiktas dseedaschanas, dseedaschānu aptureht un blahwejus apmeerinahht. Draudse arweenu us mahzitaja teikschānu, wairak walaischāhs, ne kā us dseedataja waj ehrgelneeka.

Kad nu skohlmeisters labu grunti lizis un mahzitajs draudsi pee lehnas dseedaschanas peeturejis, war ehrgelneeka un dseedataja darboschānahs labi šekmetees. Leelaka waina pee

*) Leeldeenas deena nahbdama, ka peitšchāna pee mums nahkt. Taissees mana širds un pohsees eeksch preeksch beidšamāhs želles un wehl dascht žiti.

dseedaschanas ir schi, ka par dauds gaušchi dseed. Tahdā wihsē atleek wezu meldinu mihtotajeem wafas, wijsus sawus eerastohs raibumus iswilt, kamehr ar ahtru spehleschanu un dseedaschanu, teem pawifam laiku un wasas nem, pehz paschu gribeschanaas dseedagt. Sohti jasargahs, ka ehrgelés nau stipri registreeretas. Tik lihds ká stipraki spehle, draudse ari skalaki mehds dseedagt un tad jau karsch klahu. Lai ari draudse buhtu spehzigata, gan apklusēhs. Labi dara, kad eefahkumā nem sweschus meldinus un pee dauds dseefmahm mums nau truhkums. Ja ehrgelēm nau diwi manualeš, tad jau nekas ne-atleek, ka eefahkumā, kamehr dseefma wehl neteek labi dseedata, jaspehle meldina eeksch trim waj tschetrām oktawehm ween. Kad jau labaki eet, war spehleht, ká koraku grahmata stahw. Kur ehrgelēm diwi manualeš nau, war ari meldinu zaur tam stipraku pataisist, kad ar labo rohku meldinu eeksch oktawehm spehle, ar kreisu abjus widejohs balsus un basi ar kahjam us pedali. Lai gan dascham gruhti tahditohs tahda spehleschana, wajag tik drušzin publetees. Kas trihs korakus us schahdu wihsē buhs eemahziješ spehleht, tam tee ziti nekahdu puhleschanu nepagehreš. — Labi ir, kad us kohra nahk tahdi dseedataji, kuri drohschi wijsus meldinus proht dseedagt, bet scheem tikai tad stipraka dseedaschana ja-atlauj, kad draudse flikti un neriktigi dseed, zitadi schee ir pirmee paradinataji us blaushchanu. Tais bainizās pawifam ahtraki eemahziješ riktigu un labu dseedaschanu, kur bes ehrgelneeka wehl ihpachti dseedatajs ir. Tur draudse no abeem galeem teek wadira un kur weenu wedeju wairs nedšird, dsirdehs ohtru. Kad nu pee muhsu bainizahm pa leelakai dakai abi amati saweenoti, tad weenam gruhtaki nahksees draudsi pee riktigas un labas dseedaschanaas peegreest, bet ees ari, kad tikai behrni tiks skohlá mahziti un mahzitaji draudsi pee lehmas dseedaschanaas peecturehs.

O. S.

Man peeder atreebtees, es atmakfaschu! faka tas Kungs.

Winsch breefmigi zihnjahs ar sawu kahrinataju, bet naudas kahraba ahtri pahraweja wina sinamas šids beswainibas balsi un spehku un tas nahza us tahm dohmahm sweschneeku nonahweht un to naudu few peefawinatees. Klusi tas apaksch sewim ta runaja: kas gan sinahs, ka schis swescheneeks schē par nakti gulejis? Kas gan warehs leezinaht, ka es ohtra rihā faulei lezohht to pawadijis un no kalna grawas dibinā eegrubdis? Kas gan waretu fajiht manu wainu, kad tas breefmigi bailigā weeta straipeledams no kints tschufara besdibenā noweltohs, kur uhdens krahlšchana pahrspehjt latru fleegschanu pehz glahbšchanaas? Un kas waretu teikt, ka wina galwa no zilwēka rohkahm fadaufita? Ahtraki akmineem waretu doht to wainu, ka tee to pahrschkehluschki. Akmini un kohli ir mehmi, ko tee aismidšina, to tee klusu patura sawā finā. Tee zeeti glaba sawu laupijumu un neweena zilwēka kahja nestaiga pa teem beesumeem.

Meschkungs ar tahdāhm flepławibas dohmahm laudamees fagaidija jaunu, breefmigu rihdu. Tas pamohdinaja reisneeku un gahja to pawadiht pa taisnaku zelu — us nahwi.

Tani breefmigakā klints tschufurā to uswedis winsch tam norauj to tashu un paschu nogrubisch grawas dibinā, kur tas us weetas ir pagalam, ka ne pehdigu waideschanu no ta newar fadsirdeht. Gohdigais meschkungs nu bij palizis par flepławu. Grehts un bailes to sahla beedinahht. Bet tam wijas asinis fastringa, kad tas eeraudšija, ka wina eenihdetais Mahrinsch

lihda no tuwaka krumma, kas bij wina flepławibas leezineeks. Tani paschā azumikli meschkungs ká tihgers lehja Mahrinam wirsū, kampa tam ais kalla, wilka to us besdibina malas fajidams: Lunfis, tu staiga man pakal kuhredams! Nu es tew to atmakfaschu.

Us paschas grawas kants nu eefahkās breefmiga zihnjachanaas us dsihwibu un nahwi. Meschkungs gribeja Mahrinu gruht besdibinā. Mahrinsch sawu nahwi preekisch azihm redsedams turejahs preti ar lauwaspehku. Winsch dabuja wirsrohku. Pehz masa brihscha meschkungs guleja apaksch wina kahjam un tas to ká ar dselstrohkahm zeeti turedams teiza: Kungs, nu juhs efeet manā warā. Es sinu it wisu, ko juhs efeet darijusch; bet muhschigi es to wisu patureschu zeeti paslehtu eeksch manahm kruhtihm, kad juhs man tuhda weenu leetu apsohleht. Leedsatees juhs to dariht, tad juhs turpat gulefeet, kur tas jau gul, ko juhs aplaupijaht un nahwei rohkas gruhtagt.

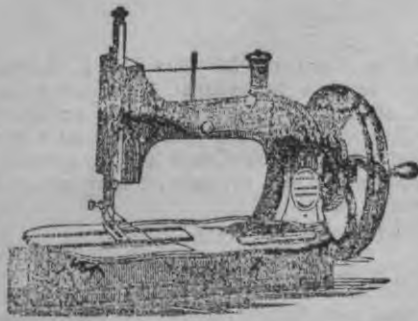
Brasi, ko tu tik gribi, ta meschkungs apaksch Mahrina rohkahm lohjidamees un karpidamees eefauzahs, un tew buhs to dabuht. Dohdeet man sawu smuku meitu, Edinu, par fewu, tad es jums swehreshu muhschigu klufuzeeschanu.

Tew manu behrnu! ne to til ne! Ta meschkungs stenedams atbrehzahs un pilns ismischanaas wehl reis ar wisu spehku raudšija Mahrinu nosweest few no muguras. Bet welti, Mahrinsch wehl jo zeetaki to pee semes spestdams un ar zeecem tam us kruhtihm mihdams, ka meschkungs tik knapi ka dwaichu wareja wilt, fajija: Zeizeet ja, zitadi juhs noschnaugschu waj besdibinā nogrubischu. — Ja, ja, meschkungs lungsteja, tew buhs wina dabuht, laid tik mani walā! Buisis tuhda lehja stahwu. Nzis tam kwehloja ká degoschu ohglu pahris un tas sawu kungu wehl zeeti turedams teiza: Labi, turohs pee Juhšu wahrda. Bet kad juhs sawu apsohlischānu negribetu pildiht, tad es to flepławibas noslehpumu wijai pafalei isteikschu un ta neween juhšu, bet ari juhšu meitas dsihwošchanu pagalam samaitaschu.

Bet ká juhšu snohts un lihdsdalibneeks pee tam, ko juhs ar to naudu eefahkfeet, es gahdashu, ka nauda nefs bagatus augtus, ka juhs warat dsihwoht drohschi, it ká kad neweena kauna dohmina juhšu prahtā nebuhtu nahkufi. Juhšu meita tad buhs bagata fewa un juhšu laime selō. Tapehz efeet prahtigi un eewehrojeet sawu un juhšu meitas labumu!

Nu Mahrinsch sawu kungu palaida wakā un streidsahs prohjam no tahs breefmu weetas. Ismischanaas un bailu pilns tas gahja tam pakal bahls un klufs ká mironš, bet ar tahdahm dohmahm laudamees: Mans behrns, mans nabaga behrns! Kaut es jel buhtu tai kahrinašchanai preti turejees un palizis tas nabags, bet gohdigs meschkungs, kas es biju preekisch pahri stundahm, nekā sawu dahrgaku un leelaku mantu, tewi, pahrdewis tam, ko ká manu nahwi sohti eenihstu. Bet nu ir par wehlu; grehtki mani beedina un tee neweenu newar dariht laimigu. Preekisch winas ween es esmu gohdigi strahdajis un publejees, lai fagahdatu winas laimibu. Preekisch winas ween es tagad esmu noseedsees un pelnizis debes sohdibu. Muhschigi muhscham tas dedšinahs manu dwehfeht. Kaut jel mans behrns, mans beswainigais engels, kad es lehntrehšlá sehdeschu, ar sawahm spohschahm aztinahm us manim flatidamees manā dwehfele newaretu eeflatitees un redseht, kahdu breefmibu es winas labad esmu isdarijis! (Us preekischu wehl.)

Leelakais krabjums fchujamo mafchinu

preeksch strohdercem u. t. pr., no 47—100 rubl. f., un mafkas ar rohku greeschamas par 35 rubl., tā arī preeksch jaimecehem no 15 rubl. f. sabkoht. Par wifajm mafchinehm mehš wairaf gaduš pilnigi galwojam un peefuhnam beš mafkas uš pagebreshanu zena-rahditajus ar bildehm, un dohdam libeš fatram virzejam pamahzishanu wina walodā drukatu.

Grower & Baker, Imperial, Singer,

ir lohti fkaifšas strohderu-mafhines. Mehš nemam tahdas jau labdus 7 gaduš tikai iš teem labakeem sobrikeem un tadeht arī dabujajm Wibnes ištahde pirmo medali.

Vühr un Zimmerthal, Rihgā, leelajā smilſchu-celā Nē 7.

Kreewu ſkaidrus ohgu-wihnuš

peedahwa

C. W. Schweinfurths,
Rihgā, pretim birſchum.

Krohdſinekeem, gaſtuſchnekeem un bohſchu-ihpaſchnekeem peeleeku ſcheit par ſinu, ſa preeksch Kreewu wihnu pahrdohſchanas ta patente par gadu mafka preeksch pil-ſehteem 15 rubl. un preeksch laukeem 8 rubl. ſudr. Kaš tahdu patenti iſnehmiš, tam ir brihw tohš wihnuš pahrdohht tikpat iſ nama reeksch prohjam neſchanas, tā arī ceksch nama preeksch turpat dſerſchanas un bruhkeſchanas.

Jau 20 gaduš paſtahwedama

German Rubinsteina

Kaſchokpretkhu magafina, Jelgawā,

pils-celā, tuwu pee ſata iilia,

peedahwa leelu krahjuma no Riſchnei-Nowgorodas tirgus pahrweſtas kaſchokprezes, ar to lubgſchannu, no tam grideht pahrlcezinatēes, un apfohla kreetnu, gohdigu apdeeneſchannu un tohš jau paſhſtamohš wiſlehtalošs tirgus.

Ar augſtu zeeniſchannu 1

German Rubinſteins.

Weena mahja,

kaš labas prozentes eeņeſš, teel pahrdobta ar labahm notaiſiſchanahm Jelgawas Uhr-Rihgā, Lohrna kalnā.

Klahtalaš ſinaš preti Lohrna kalna lapeem Ruine-
gowa kunga bohde. 2

Preeksch Eutrium draufſes teel mellehts

Keſteris un ehrgelneekš,

lohne tohy dohta keſtera mahja ar peederigu ſemi un daſchaš baſnigeaabſchanas; keſteris warehš arī wahju un kreewu ſkohlū tureht; weeta ir par nahoſſeem Jurgeem uſnemama, ar labahm leežibahm lai meldabo pee Eutrium mahjita. 3

Preeksch weenas Rihzes pagasta ſkohlās (Grobhinās arinki) teel ahtrā briedi

ſkohlmeiſters

mellehts. Peemeldeſchanahš ar waļjadhigahm peera-
diſchanahm ir pee Rihzes mahjita. S. Braſhe.

Emma un kufnašmeita

teel preeksch Položkas mellehta. Klahtalaš ſinaš
dabunamaš Jelgawā, vaſteš celā Nr. 19. 1

Kahpoſti

ar wiſleclaſahm galwahm teel no Joepfel kunga
fabrika grantaš, pee Jelgawas, pahrdohhti. 2

Jelgawa.

Wiſeem ſaweem draugeem un waſhſhameem daru
jaur ſcho ſinamu, ſa no 1. Oktober f. g. ſawu andeſeš
weetu no ſolonodu ſubtra, preti polhjeja, ſhanu pah-
zebliš uš parahda plazi (leelo tirguš plazi)
Nr. 8, tai nama 3

Jerusalem

un turpat pilnigu trakteert ar biļardi ceerlejei.
W. Rohpmann.

Par ſinu.

Ea jaunceerteta

Kaſchoku andele,

Jelgawā, leelajā celā Nē 5, pretim kanditerim Lorhian,
peedahwa ſawu pilnigi eeritetu lehgari par teem le-
tateem tirgeem. 1

Ar augſtu zeeniſchannu

Ludwig Zaphé.

Ch. un Ed. Windiſcha drahtſpretkhu fabrikiš

Rihgā,

pilſehta leelajā jauncelā Nr. 17,

peedahwa wiſaš ſortē drahtſpinumu no apačoš
un iſchekrantigāš kaparaš miſinaš un dſelſdrahtš
preeksch labibaš tibrifſchanas un maſgaſchanaš ubdenaš,
wehja un damiſudmalāš, ſiehrleku-fabrikōš, alu-
bruhkošs un tā ſo pr.; tāvat arī tibrifſchanaš-
maſhineš, putraimu un miſtufectiſ, wiſaš
ſortē drahtſpinumu preeksch pagrabu lohgeem, almitu-
un ſemeſkeeteem un tā ſo pr. Wiſaš ſchihš prezeš
ir leelā krahjuma un teel pahrdohhtas par
lehtakajeem tirgeem. 1

Wiſaš ſortēš Rihgas planku, dehſu un
laktu pahrdohd par lehtakeem tirgeem 1

G. J. Jakobſohns,

Jelgawā, lotolu celā, ſakajā bohde Nr. 16, jeb
drifnaš malā aif Gernutha bruhſha.

Jaunu ſubtrjumu wiſhana drahnu, wiſaš vebr-
weš, preeksch freewieſchu leitelm, tā arī wiſhana
un ſihdeš galwas un apleekamohš latatūš,
daſchadā leelumā un wehriha, dabuja un peedahwa

A. Schweifſinſch,

2

Jelgawā, leelajā celā Nr. 14.

Preeksch ſeemas ſkohlahm jaunas grah-
mataš!

Bihbeles ſtahtti ar bildehm. Pehj ſwehteem
rakiteem ſaralkitti no S. Blumberg. 30 kap.

Pirma Kreewu laſiſchanaš grahmata preeksch
pagasta ſkohlahm no Eb. Weimann. 15 kap.

Dabaš ſpehku iſleektaſchana. Grammatina, to
ſaralkitišs Kahlis Bops, profesors Staigartē, un
iſ Bahžu walodāš ſwabadi pahrtulkojiš J. Semitš.
Nr 15 bildehm. 16 kap.

Pee ſchihš grahmatinaš peeder aſtonāš
ſeemas tabeleš, kaš mafka 3 rubl. 25 f.

Kurſemeš

Kalenderis

uſ to gadu

1875.

Drukahs un dabujams Kurſemeš gubernāš amlſhu
redakcijā, Jelgawas pili.

Rupat tiſa gatawa un wiſaš grahmatu bohdeš da-
bujama:

Kurſemes

weza un jauna

Paiſa-grahmata

uſ to gadu

1875,

ar muhſu Keiſara un Keiſareneš bil-
dehm.

Mafka eefreta 10 kap.

Šchi laiſa grahmata ir dabunama **Rehterburgā**
pee Auḡuſt Deubner (preekſchlaif Guſtaf Hāffel) Rehter
Proſpekt Nr. 13. Turpat arī ir dabunamaš wiſaš
giſas Latweekſhu grahmatas.

Kahdu ſlieku naw. Joghiga dſeefma. 5 kap.
Robnumdiſchana. Kulturwehſturiga ſtahtti, to
iſ Bahžu kaſka „Rigaſcher Almanach“ pahrtulkojiš
G. Forſtmannitš. 10 kap.

Seemas niſnumš un atreekſchana. Pate-
rišs ſtahtti un notikumu no S. Blumberg. 10 kap.

Waſſiljiš un Diġa, jeb miſleſtibāš ſpehka un
ſiſtrumš. Weza Kreewu ſtahttiſch. latwiſki
S. Blumberg. 10 kap.

Welnš Shtewachē. Stahitiš iſ rehdeja Bahžu
Frantſchu ſaralaſka. Pahrtulkohti no J. Schwan-
berga II., Preekules draufſeš ſkolotaja un ehrgelne-
Ar iſchekrahm bildehm. 10 kap.

Kriſtus paſkaſtaigafchana.

Mafka 65 kap.